

HET GEBRUIK VAN DE DNA-TEST (OF GENETISCHE TEST) ALS BEWIJS VAN VERWANTSCHAP¹

Deze tekst biedt beknopte informatie over de DNA-test of de genetische test die kan gebruikt worden als bewijs van verwantschap: wat is de DNA-test, wat is de kostprijs, in welke situaties wordt het gebruikt? De procedure om een DNA-test te bekomen in het kader van gezinshereniging wordt kort toegelicht. We eindigen deze tekst met enkele mogelijke obstakels in het kader van deze procedure en nuttige contactgegevens.

1. WAT IS EEN DNA-TEST EN WAAROM IS HET NUTTIG?

Het doel van de DNA-test in het kader van verwantschap is de verwantschap tussen verschillende personen na te gaan; deze test maakt het mogelijk om te verifiëren of het om een vaderschaps- of moederschapsband gaat, een broeder- of zusterschapsband (broer-zus) of een avunculaire band (oom/tante-neef/nicht). Het genetisch materiaal van een persoon, verkregen op basis van een bloedafname, wordt vergeleken met dat van een andere persoon. Dit onderzoek wordt uitgevoerd door een genetisch laboratorium dat gespecialiseerd is in afstamings-tests.

De DNA-test kan enkel uitgevoerd worden na schriftelijke toestemming van de personen die getest moeten worden. Voor een minderjarige is de schriftelijke toestemming vereist van de ouders, van zijn wettelijke voogd of van de vermoedelijke bloedverwant die het ouderlijk gezag heeft. Indien het om een niet-begeleide minderjarige vreemdeling gaat, zal worden geëist dat er een voogd wordt toegewezen vooraleer tot de genetische test wordt overgegaan.

De bloedafneming is niet pijnlijk en is niet schadelijk voor de gezondheid.

2. IN WELKE SITUATIES WORDT HET GEBRUIKT?

2.1. In het kader van gezinshereniging

De DNA-test kan een oplossing zijn in situaties waarin de DVZ de documenten die de kandidaat-gezinshereniger voorlegt niet als bewijs van verwantschap aanvaardt of als er geen enkel document beschikbaar is om dit te bewijzen. De Dienst Vreemdelingenzaken biedt dan de mogelijkheid aan om een DNA-test uit te laten voeren bij de aanvrager (de persoon die in het land van herkomst of een derde land aanwezig is en die een aanvraag tot gezinshereniging indient) en de referent (persoon die in België aanwezig is, ten opzichte van wie de gezinshereniging wordt gevraagd).

Als het gaat om een vaderschapsband of moederschapsband, gebeurt de test slechts ten opzichte van één van de ouders. Alleen in uitzonderlijke gevallen en op expliciete vraag van de DVZ, worden beide ouders gevraagd deel te nemen aan de test. Als de tweede ouder afwezig is, wordt

¹ DNA-testen kunnen ook gebruikt worden in het kader van geboorteregeling en zwangerschapsopvolging.

aan de afwezige ouder gevraagd de toestemming te geven voor het vertrek van het kind naar België, niet noodzakelijk voor de DNA-procedure op zich.

2.2. In het kader van de asielprocedure

Het gebeurt dat de betrokkene tijdens zijn asielprocedure ter vervollediging van zijn dossier een DNA-test voorlegt van zichzelf en zijn verwant(en); als er geen documenten aanwezig zijn die deze verwantschap aantonen of als de betrokkene betwijfelt of het Commissariaat Generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen (CGVS) de administratieve documenten die de verwantschap aantonen zal aanvaarden als bewijslast.

2.3. In het kader van een procedure familiaal recht voor de rechtbank

De DNA-test kan opgelegd worden door de rechtbank, bv in het geval de vader twijfelt aan zijn vaderschap en hierom geen alimentatie wil betalen. De DNA-test kan in dit kader ook aangevraagd worden door de advocaat. Er moeten echter zeer duidelijke motieven zijn; meestal wordt dit geweigerd tot het kind 18 jaar is.

3. PROCEDURE IN HET KADER VAN EEN GEZINSHERENIGING

3.1. In België

De persoon die een verblijfsrecht in België heeft, moet een bijlage 3 (= formulier met de titel "Formulier van toestemming van de referent met het oog op het uitvoeren van een genetische test") bij de Dienst Vreemdelingenzaken invullen. Vervolgens moet hij het bedrag per persoon van wie een bloedanalyse moet worden afgenomen (zie hoofdstuk 4.) op de rekening van het Geneticalaboratorium van Erasmusziekenhuis in Brussel storten. Op dit moment werkt de Dienst Vreemdelingenzaken voor de afname van de DNA-tests enkel met dit labo samen. Hierbij moet het referentienummer van het dossier bij de Dienst Vreemdelingenzaken worden vermeld. Na de storting, stuurt de referent een kopie van het betalingsbewijs naar de Dienst Vreemdelingenzaken zodat de sectie Gezinshereniging ervan op de hoogte wordt gebracht dat hij zal deelnemen aan de test.

3.2. In het land van herkomst of als een derde land het land van verblijf is

De Dienst Vreemdelingenzaken zal vervolgens de procedure voor het laten uitvoeren van de vereiste bloedafname in het land verblijf starten. In het buitenland wordt de uitvoering van de bloedafname geregeld door de Belgische diplomatieke vertegenwoordiging. Als er geen Belgische vertegenwoordiging is, moet de persoon zich verplaatsen naar een Belgische diplomatieke post van een buurland waar de bloedafname kan geregeld worden want het is niet toegestaan dat de bloedafname gebeurt door een andere Europese diplomatieke post. Deze verplaatsing kan een grote kost en tijdsinvestering met zich meebrengen.

De kosten van de bloedafname zelf en het vervoer van de bloedstalen vanuit het buitenland naar het geneticalaboratorium van het Erasmusziekenhuis in België (minimum 50 euro) zijn ook ten laste van de persoon die zich nog in het buitenland bevindt. In Kinshasa en Abidjan loopt momenteel een proefproject waarbij gebruik gemaakt wordt van een vloeipapier waarop enkele druppels bloed aangebracht wordt, waarna dit met de diplomatieke post verstuurd wordt wat minder kosten betekent.

Wanneer deze bloedstalen door het geneticalaboratorium van het Erasmusziekenhuis worden ontvangen, neemt het laboratorium telefonisch contact op met de betrokken persoon die zich in België bevindt, om met hem een afspraak te maken voor het uitvoeren van de bloedafneming. Hij moet alle officiële administratieve documenten waarover hij beschikt en het betalingsbewijs bij zich hebben.

3.3. Het antwoord

DNA-onderzoek maakt het mogelijk om de biologische verwantschap met bijna 100% zekerheid vast te stellen dankzij de medewerking van de twee familieleden, dit wil zeggen de veronderstelde vader of moeder ten opzichte van het kind. Het protocol gaat als volgt: de kans dat persoon X het kind is van persoon Y is 1/1.000.000.000.

Het resultaat van de analyse zal na een termijn van 4 tot 6 weken worden verkregen indien de beide ouders worden geanalyseerd. Het duurt 6 tot 8 weken indien slechts één van de ouders wordt onderzocht. In tussentijd wordt de aanvrager - als hij al in België is - gedoogd op het grondgebied.

Het resultaat zal rechtstreeks aan de Dienst Vreemdelingenzaken worden overgemaakt. De Dienst Vreemdelingenzaken zal de referent (diegene die in België een verblijfsrecht heeft) op de hoogte brengen van het resultaat van de DNA-test en zal een beslissing nemen met betrekking tot de aanvraag in het kader van de gezinshereniging. De gegevens van de test zullen enkel in het kader van deze procedure worden gebruikt en zullen in het geval van een tegenexpertise in het laboratorium worden bewaard.

4. HOEVEEL KOST HET?

De genetische test kost 200 euro (prijs in juni 2008) per persoon, dwz als er moet bewezen worden dat persoon X een verwantschapsband heeft met persoon Y dan moet er 400 euro betaald worden. De betrokken personen moeten dit bedrag zelf betalen. Er is geen terugbetaling vanwege de ziekenfondsen want het is geen medische zaak. De OCMW's komen slechts uitzonderlijk uit eigen financiële middelen tussen, want ze worden hiervoor niet terugbetaald door de overheid.

Het Belgisch Comité voor Hulp aan Vluchtelingen (BCHV) heeft in 2009 een financieel fonds opgericht waaruit de erkende vluchtelingen geld met lage interest hebben kunnen lenen om DNA test en vliegtuigticketten in het kader van de gezinsherenigingprocedure te kunnen financieren. Dit fonds heeft 200 gezinnen gefinancierd. Het project is op 30 juni beëindigd.

Voor mensen die in de Brusselse of Waalse regio wonen, kan de organisatie 'Credal' een sociale lening toekennen (contact zie onderaan) .

5. ENKELE MOGELIJKE OBSTAKELS

Voor mensen die nog maar net een verblijfsrecht in België verkregen hebben, is het betalen van minimum 400 euro (2 x 200 euro) geen evidentie.

In sommige landen bestaat er geen Belgische diplomatieke vertegenwoordiger waardoor de gezinshereniging in gedrang komt indien de betrokkene niet beschikt over de financiële mogelijkheden of over de nodige documenten om te reizen naar een andere diplomatieke post.

Het laten uitvoeren van een DNA-test brengt vertraging van de beslissing teweeg. Daarom is het belangrijk dat de DVZ eerst grondig de alternatieve documenten (foto's, getuigengissen,...) die de betrokkene voorlegt, bekijkt en rekening houdt met de bewijswaarde van het geheel van deze documenten.

De DNA-test houdt geen rekening met de feitelijke situatie van de familie. Zo kan de gezinshereniging geweigerd worden indien de resultaten van de DNA-test negatief zijn. Voor buitenechtelijke kinderen is dit een drama. Het kan gebeuren dat het ene kind wel toestemming krijgt om zijn/haar vader/moeder te vervoegen naar België terwijl het andere kind die toestemming niet krijgt daar het geen biologische verwant is. Niettemin, is het in deze situatie altijd mogelijk een visumaanvraag gebaseerd op de artikelen 9 & 13 van de wet van 15/12/1980 (visum om humanitaire redenen) in te dienen. Aangezien het een gunst is van DVZ en niet een subjectief recht voor de betrokkene, zijn de criteria van de verlening (of weigering) van een dergelijk visum onbepaald. Bovendien is de procedure vaak erg lang.

6. NUTTIGE CONTACTGEGEVENS?

Erasmusziekenhuis, Geneticalaboratorium

Lennikbaan 808, 1070 Brussel

Tel: 02/55.54.194, Mevr. Streydio, Dr. in de Biomedische Wetenschappen

Dienst Dienstvreemdelingenzaken

Antwerpsesteenweg, 1000 Brussel

Tel: 02/ 793.80.00 (Mevr. Bailly – DNA afdeling - visum gezinshereniging)

Belgisch Comité Hulp aan Vluchtelingen (BCHV)

Rue Defacqz 1, Bte 10, 1000 Brussel

Mevr. Borremans, n.borremans@cbar-bchv.be

CREDAL – Bruxelles

Rue d'Alost, 7 - 1000 Bruxelles

Tél. crédit social : 02/ 213.38.31

www.credal.be